SUOMEN ILMASTOPANEELI
The Finnish Climate Change Panel

Asiantuntijalausunto. E 4/2022 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto hiilen kestävistä kiertokuluista.

YMV 22.2.2022

Yleistä

- Komissio edistää kokonaisvaltaisesti biogeenisen ja fossiilisen hiilenkierron kestävyyttä
  - Fossiilisen hiilen käytöstä tulisi eri keinoin päästä eroon, biogeenistä hiiltä tulisi käyttää nieluja vaalien

- Tiedonanto linjaa, että kestäviin hiilenkiertoihin päästään kolmenlaisten toimien kautta:
  - 1) vähentämällä riippuvuutta fossiilisesta hiilestä;
  - 2) kierrättämällä hiiltä jätevirroista, kestävistä biomassalähteistä ja suoraan ilmakehästä;
  - 3) poistamalla ilmakehän hiiltä biologisilla tai teknologisilla ratkaisuilla

- Tiedonanto kannustaa erityisesti hiiliviljelyyn ja hiilen teollisen talteenottoon keinoin, mutta korostaa myös biotaloutta (rakennuksiin sidottu hiili) ja sinisen hiilen rooli
- Tiedonano esittää eurooppalaisen sääntelykehyksen luomista hiilen poiston sertifioimiseksi vuoden 2022 aikana.

- Aloite on hyvä keskustelun avaus

Hiilen poisto

- Poistoja tarvitaan päästövähennysten lisäksi
- Hiilenpoistojen sertifiointi ja kauppa ei saa luoda kannustimia lykätä tarvittavia päästövähennyksiä
- On tärkeää luoda toimiva järjestelmä poistoyksiköiden sääntelylle EU:ssa
  - Hiilensidonnan mitattavuus, lisäisyys ja pysyvyys sekä hiilivuodon ehkäisy ovat olennaisia kysymyksiä
  - Eivät saa riittävää huomiota tiedonannossa

Poistojen liittäminen EU:n ilmastopolitiikan kokonaisuuteen

- Ei ole selkeää, miten ehdotuksen sisältö linkittyy EU:n ilmastopolitiikkaan tai mikä on vapaaehtoismarkkinoiden ja valtioiden velvoitteiden suhde

- Tarvitaan EU-tason säännöt siihen, miten vapaaehtoiset yksiköt liittyvät kansallisiin velvoitteisiin ja miten tiedonannon piiriin kuuluvien nielujen mahdollinen vaihdanta eri maiden välillä voidaan toteuttaa.

Hiiliviljely

- Hiiliviljelyn toimintamallin yksityiskohdat ovat määrittelemättä
  - Vapaaehtoinen markkina vai julkisen vallan tuki-instrumentit
  - Lisäisyys, pysyvyys, määräaikaisten sopimusten rooli ja mahdollisuus, hankkeiden rajojen määritys
  - Hiilivuotoriski: tilan sisällä ja markkinatasolla
  - Yllä esitetyt seikat ratkaisevat hiiliviljelyn ilmastollisen integriteetin
- Tavoite voisi olla jopa korkeampi kuin 42 Mt
- Esitetyt toimet ovat Suomeen soveltuvia ja tukevat maatalouden päästövähennyksiä
- Suomen tulee jäsentää perusmuistiota selkeämmin hiiliviljelyn toteuttamiseen sekä mittaamiseen, raportointiin ja verifikaatioon liittyvät seikat

Teknologiset nielut

Esitykset hiilidioksidin talteenotosta, hyödyntämisestä ja varastoinnista sekä seurantavaatimuksesta talteen otetun hiilidioksidin alkuperästä kannatettavia

Tavoite 5 Mt on kunnianhimoinen mutta saavutettavissa

Täsmennystarpeita

- Kenelle hyödyt: se maa, jossa varsinainen talteenotto toteutetaan vai varastoiva maa
- Sallitaanko myös kauppaa eri maiden tavoitteiden saavuttamiseksi.
- Yhteiset säännöt ja toimintatavat varastoinnin edistämiseen

Kannatusta

- EU:n tki-rahaa teollisten hiilenkierto- ja hiilensidontaratkaisuiden kehittämiseen
- Tavoite päivittää CCS-direktiivi on hyvin perusteltu

Muut näkökohdat

- Puurakentaminen ja hiilen varastointi
  - Komissio korostaa perustellusti tarvetta kehittää pitkäaikaisempia tuotteita
  - Puurakentamisen ilmastohyötyjen laskentaa pyritään kehittämään.
    - Paneeli: tulisi nojautua elinkaaripohjaisiin kokonaistarkasteluihin jotka ottavat huomioon hakkuiden nieluvaikutukset, puun käytön korvaushyödyt fossiilisten päästöjen vähentämisessä sekä puutuotteiden vaikutukset hiilen varastoon

- Sininen hiili
  - Perusmuisto ei käsittele tutkimustarvetta lukuun ottamatta sinisen hiilen kysymyksiä. Ne liittyvät läheisesti myös merellisen monimuotoisuuden suojeluun ja rannikkoekosysteemien ennallistamiseen. Itämeri on lievä päästölähde ja päästöjä voimistaa rehevöittävä kuormitus, joten Suomen kannalta sinisen hiilensidonnan edistämiseen (ennallistaminen, suojelu) liittyisi paljon positiivisia sivuhyötyjä.

SUOMEN
ILMASTOPANEELI
The Finnish Climate
Change Panel